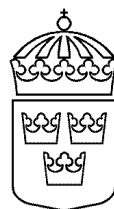


Riksdagens protokoll 1998/99:82

Tisdagen den 20 april

Kl. 14.00 – 14.55



Protokoll
1998/99:82

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 12, 13, och 14 april.

2 § Meddelande om särskilt anordnad debatt

Tredje vice talmannen meddelade att särskilt anordnad debatt om det politiska läget skulle hållas *onsdagen den 21 april kl. 9.00*. Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

3 § Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 22 april kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsminister Göran Persson, statsrådet Pierre Schori, jordbruksminister Margareta Winberg, statsrådet Maj-Inger Klingvall, utbildningsminister Thomas Östros, näringsminister Björn Rosengren och statsrådet Lars-Erik Lövdén.

4 § Anmälan om uteblivna svar på interpellationer

Tredje vice talmannen meddelade att inkomna skrivelser om uteblivna svar på interpellationer återkallats denna dag. Skrivelserna föranledde därmed ingen vidare åtgärd.

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1998/99:235

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:235 av Sten Andersson (m) om gömmande av flyktingar.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 4 maj 1999.
Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning och utlandsresor.
Stockholm den 14 april 1999
Pierre Schori

Interpellation 1998/99:244

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:244 av Sten Andersson (m) om EU-parlamentet.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 april 1999.
Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.
Stockholm den 15 april 1999
Anna Lindh

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 1998/99:207 om villkoren för företagande

Anf. 1 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Kent Olsson har frågat mig om regeringen avser att föreslå förändringar som medför konkurrenskraftiga skatter, vilka initiativ som jag avser vidta för att flertalet av Småföretagsdelegationens förslag genomförs och slutligen om regeringen avser att presentera en entydig uppfattning om vilka företag som staten bör äga.

Interpellationer som berör skattefrågor skall besvaras av finansministern. Efter samråd med finansminister Bosse Ringholm har vi emellertid kommit överens om att jag skall besvara även de delar av interpellationen som rör Finansdepartementets område. Vi har utformat svaret gemensamt.

När det gäller den första frågan som Kent Olsson ställer vill jag hänvisa till att kommande skatteförändringar behandlas i de skatteöverläggningar som pågår och där samtliga partier deltar.

Flera åtgärder har emellertid redan vidtagits såsom förbättringar av 3:12-reglerna för fåmansföretagare och lättnadsreglerna när det gäller beskattning av utdelning och reavinst på aktier i onoterade företag. En annan förbättring för småföretagare är reglerna om skattekonto och de ökade möjligheterna att få F-skattsedel.

I den nyligen avlämnade vårbudgeten aviseras ytterligare åtgärder. Regeringen har bl.a. för avsikt att föreslå att förvärv av egna aktier skall tillåtas för publika bolag, och i ett senare skede även för privata bolag. Regeringen avser också att inom kort lägga fram en promemoria om särskilda skattelättnader för utländska nyckelpersoner samt att i samband med den kommande budgetpropositionen föreslå att kupongskatt på näringsbetingade aktier slopas.

Vad gäller Småföretagsdelegationens förslag har regeringen fattat beslut eller tagit avgörande initiativ som berör cirka en tredjedel av förslagen. Flera av de övriga förslag som lagts fram täcks i stor utsträckning in av redan befintliga statliga insatser och åtgärder. Vissa av förslagen återfinns i pågående utredningar eller andra beredningsformer. Ett stort antal regelförändringsförslag som bl.a. berör företagandets villkor hanteras också i arbetet med regionala tillväxtavtal. Regeringen avser att åter-

komma med åtgärder och bedömningar av förslagen, oavsett i vilket sammanhang de har framförts.

Riksdagen har fattat beslut om att ge regeringen i uppdrag att lämna en årlig redogörelse till riksdagen om regelförenklingsarbetet. En första redovisning bör göras i budgetpropositionen för år 2000. Då bör ett mål för regelförenklingsarbetet formuleras och en avstämning mot Småföretagsdelegationens samtliga förslag göras. Regeringen avser därför att återkomma med en redovisning i detta ärende i höst.

Som ett led i regeringens strävan efter ett än mer småföretagarvänligt och tillväxtfrämjande regelsystem föreslås också i vårpropositionen särskilda insatser riktade till småföretagen. Regeringen kommer bl.a. att tillkalla en särskild utredare för att se över de s.k. 3:12-reglerna för aktiva ägare i fåmansföretag och reglerna om generationsskiften i företag.

Stoppregelutredningen har nyligen också föreslagit att de s.k. stopp-reglerna i betydande utsträckning slopas och att beskattningen i stället skall ske enligt allmänna regler. Efter ytterligare beredning avser regeringen att i anslutning till budgetpropositionen återkomma med ett förslag.

Kent Olsson tar i sin interpellation också upp frågan om statligt företagsägande. Regeringen följer i sin förvaltning av företag det beslut som riksdagen fattade år 1996 om aktiv förvaltning av statens företagsägande. Regeringen avser däremot inte att presentera någon privatiseringslista av det snitt som interpellantens parti presenterade 1991 och fortfarande argumenterar för.

Vi agerar som ansvarsfulla ägare, utvecklar de företag som staten äger och säljer om det är bäst för ägaren och företaget. Regeringen kommer att kontinuerligt återkomma till frågan om förvaltning av statliga bolag när frågor som rör respektive bolag är aktuella. Nyligen har regeringen t.ex. lagt fram en proposition om sammanslagning av Telia med Telenor.

Anf. 2 KENT OLSSON (m):

Fru talman! Jag vill börja med att gratulera näringsministern till att ha blivit vald till ordförande för Norrbottens socialdemokratiska distrikt. Tyvärr är nog det en av de få saker som näringsministern för tillfället har anledning att glädja sig åt.

Ser man på näringsministerns område kan man konstatera att arbetslösheten är stor. Regeringen har redan devalverat sin egen målsättning om 4 % arbetslöshet till ett riktmärke.

I Dagens Industri av i dag talas det om ett rekordras i nyföretagandet. Under årets två första månader har nyföretagandet minskat med 14 % jämfört med årets två första månader 1998 och med 22 % jämfört med 1997. I inget enda län ökar nyföretagsamheten.

Vårpropositionen innehåller inte ett enda förslag som ger fler jobb. Trots näringsministerns brev till företagsledare och näringslivets toppar om förståelse för att inget sker med hänvisning till skattesamtalen är näringslivet kritiskt. Kritiken är hård och entydig. Brev hjälper tydligen inte alltid.

I samband med brevet gjordes ett offentligt uttalande från Michael Treschow, Electrolux, Lars-Eric Petersson, Skandia, Leif Johansson, Volvo, Göran Lindahl, ABB, och Franco Fedeli, Icon Medialab:

Prot. 1998/99:82
20 april

Svar på
interpellationer

”Det vi främst betonat – konkreta förslag för att få internationellt konkurrenskraftiga skatter – saknas. Vi var hoppfulla när vi i industrigruppen kunde enas, med näringsministern och viktiga fackliga företrädare, om att lägre marginal- och inkomstskatter i alla inkomstlägen ger en starkare svensk ekonomi och att sänkningen måste inledas redan nästa år.”

Men därav kom det ingenting i vårpropositionen. Michael Tretow har också sagt att den tysta utflyttningen av svenska företag nu fortsätter, att budgeten inte innehåller några konkreta tillväxtförslag och han efterlyser ordentliga skattesänkningar.

Vårbudgeten döms alltså ut av ett enigt näringsliv.

Det kanske inte är så konstigt att man är besviken när man ser vad ministern har sagt tidigare, som jag har citerat i min interpellation. Näringsministern har sagt följande: ”Jag tycker att vi har en för hög marginalskatt som är tillväxthämmande.” ”Vi behöver en ny skattereform där både inkomst- och marginalskatterna ska vara konkurrenskraftiga gentemot omvärlden.” ”Inkomstskatterna skall börja sänkas redan år 2000, och på sikt skall den nya ’värnskatten’ på höga inkomster avskaffas.” Detta har inte skett. I svaret från ministern står ingenting om det. Där finns bara en hänvisning till de skattesamtal som pågår i snigelfart.

Varför lever ministern inte upp till sina egna uttalanden? Varför sänks inte skatterna? Varför sker ingenting på skattesidan? Beror det på att ministern inte längre står för sina uttalanden? Eller beror det på att ministern inte har den övriga regeringen eller dess stödpartier med sig? En minister kan inte bara göra uttalanden och utredningar. Han måste också visa i handling att han står för sina uttalanden.

Jag upprepar den fråga jag har ställt i min interpellation: Avser regeringen att föreslå förändringar som medför konkurrenskraftiga skatter, t.ex. sänkt inkomstskatt, slopad värnskatt och sänkt marginalskatt, och i så fall när? Det skulle vara intressant att få ett mer konkret uttalande än det i svaret.

Anf. 3 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! I vårbudgeten, som jag trodde att interpellanten hade läst, står exakt de ord som återfinns i den skrivelse som lämnades från den s.k. Näringslivsgruppen. Det står att vi skall gå mot internationellt sett konkurrenskraftiga eller lika skatter. Det står att vi skall sänka skatterna för alla, med tyngdpunkt på låg- och medelinkomsttagare. Där tas också upp frågan om kompetensutveckling, vilket interpellanten av någon underlig anledning bara gled över. Det området är också budgeterat. En annan fråga som var uppe är utbildning och forskning. Sverige är det land som satsar mest på utbildning och forskning. Vi satsar nu på ytterligare 20 000 platser inom högskole- och universitetsområdet. Sverige lägger fram förslag om 790 miljoner kronor till ytterligare forskning.

Jag trodde att interpellantens parti hade ambitionen att vara med och påverka de nya skattenivåerna och skattesatserna i de överläggningar där samtliga partier deltar. Ingen har sagt att det i vårbudgeten skulle ligga skarpa förslag om skatten – inte ens jag, som pratar så mycket, enligt Olsson. Jag förstår inte hur det skulle ha gått till. Skulle vi ha kört över resultatet av förhandlingarna med samtliga partier? Regeringens ambition är att nå en bred uppgörelse om skatterna.

Kent Olsson talar om att det går så illa för Sverige. Man skall veta att den siffra som nämns gäller registrerade företag. Samtidigt har vi ett mindre antal konkurser än någonsin. Dessutom minskar arbetslösheten. Konjunkturinstitutet redovisade att vi i dag har en öppen arbetslöshet på 5,4 %. Det är ingen som kan säga tvärsäkert att vi inte kommer att uppnå fyraprocentmålet. Mitt mål, och den övriga regeringens mål, är att vi skall uppnå det.

Sysselsättningen ökar i dag kraftigt. Sverige har, tillsammans med Österrike och några andra länder, den högsta tillväxten i Europa. Det sista kvartalet 1998 hade vi en tillväxt på 3,2 %. Under 1998 hade vi en tillväxt på 2,9 %. Konjunkturinstitutet spår att vi kommer att ha en tillväxt på 3 %. Det kan inte anses vara dåligt, jämfört med alla andra länder.

Anf. 4 KENT OLSSON (m):

Fru talman! Det är intressant att höra näringsministern. Han låter obekymrad om den verklighet vi lever i. Det verkar gå bra för Sverige, om man skall lyssna på honom. Arbetslösheten minskar, säger han, och allting går åt rätt håll. Ändå justerar man ned tillväxtprognosen i vårbudgeten. Ändå har vi bekymmer. Det är sällan en vårproposition har blivit så nedskriven som den i år, och så hårda ord fällt. Näringslivet har enigt sagt att den inte är bra. Men ministern är obekymrad. Det går bra för Sverige.

Ministern säger här att vi skall sänka skatterna. Det är bra. Men när sker det? När sänks marginals-katten? Näringsministern har sagt den 24 februari 1999: ”Jag tycker att vi har en för hög marginals-katt som är tillväxthämmande.” Men om man tycker att marginals-katten är för hög, är det viktigt att man sänker den.

”Vi behöver en ny skattereform där både inkomst- och marginals-katterna ska vara konkurrenskraftiga gentemot omvärlden”, har ministern sagt. En minister har möjlighet att föreslå regeringen att så skall ske. ”Inkomstskatterna skall börja sänkas redan år 2000”, har ministern också sagt. Är det ministerns svar, att det blir sänkta skatter år 2000 och inte år 2001? Eller får vi återigen en hänvisning till skattesamtalen, som pågår i ett så otroligt långsamt tempo?

Jag går över till de andra frågorna i min interpellation. Småföretagsdelegationen har lagt fram 77 förslag till olika förbättringar. Enligt ministern har man klarat av en tredjedel av dem. Men enligt företagarna och SAF är det bara sju förslag som har genomförts. Det är synd att inte företagarna upptäcker hur bra regeringen är. De har tydligen inte upptäckt att sju av deras förslag har genomförts. Men varför genomförs inte fler av förslagen? Det är ju regeringens egen småföretagsdelegation som har fört fram dem. Varför skall allting utredas eller skjutas upp? Det är inga märkvärdiga förslag.

Sverige har ju enligt ministern världens bästa företagsklimat. Men då måste ministern lyssna på vad företrädarna för näringslivet säger. Det är inte någon bild av världens bästa företagsklimat som framtonar när man hör näringslivets representanter. De är mycket oroade över att ingenting sker. När övergår regeringen från att prata till att handla? Inte en proposition som rör företagande och arbete har kommit från Näringsdeparte-

mentet under den tid ministern har suttit i regeringen. Under tiden som ingenting sker drivs företag ut ur landet.

Det är inte pressmeddelanden som behövs utan nya arbetsrättsregler, som underlättar för nyanställningar och minskar arbetslösheten. När kommer ministern att föreslå ytterligare förändringar för småföretagen?

Det är inte bara jag som tycker så här. Låt mig citera en ministern närstående tidning, Aftonbladet: "Det är synd att regeringen inte visar större handlingskraft. — — — oppositionen har rätt i att det är för mycket prat och för lite beslut."

När kommer de förändringar som ministern pratar om? Det vore intressant att få reda på i vilket tempo Småföretagsdelegationens förslag kommer att genomföras.

Anf. 5 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! När det gäller skatterna är det faktiskt riksdagen som fattar beslut. Det pågår nu förhandlingar mellan riksdagspartierna där också interpellantens parti deltar kraftfullt. Jag är än en gång förvånad över att ni inte har större engagemang i den frågan än att ni pekar på mig och undrar när näringsministern skall sänka skatterna. Ni deltar i den processen, och det är väl en rimlig process.

Än en gång: Vi har inte diskuterat inkomstskatter och andra skatter med våra samarbetspartier. Det har deklarerats i denna kammare flera gånger. Det kommer skatteförslag. Det kommer, som jag sade, förslag både när det gäller regelförenklingar och skatteförändringar i budgetpropositionen.

Jag har också redogjort i denna kammare för en propositionslista. Den har jag tagit upp.

När det sedan gäller näringslivets folk vill jag säga att vederbörande heter Michael Treschow. Det bör vara samma exakthet där som det är i det angrepp jag får. Michael Treschow, som ingick i denna grupp och är vd för Electrolux, har faktiskt sagt så här: Det är bra, det som står, men det är inte tillräckligt. Vi är otåliga. Vi vill ha det snabbare.

Jag har meddelat denna näringslivsgrupp både i de överläggningar vi hade och i de efterkommande diskussionerna att dessa frågor bereds i de diskussioner som förs i den parlamentariska grupp som handlägger skatterna. Sedan är det riksdagen som fattar beslut om skatterna. Men de skrivningar som vi kom överens om står i vårbudgeten. Det kan väl interpellanten ändå erkänna? De står där. Skrivningarna om forskning och utveckling står där. Skrivningarna om kompetensutveckling står där. Det tycker jag att vi har kommit väldigt långt med. Sedan får vi avvakta dessa skatteöverläggningar och se var vi landar.

I övrigt kan jag säga att de frågor som gäller småföretagen och Småföretagsdelegationen – det är 82 förslag – kommer att betas av. Vi har betat av en tredjedel, och vi betar av resten. Det kommer att läggas fram propositioner i riksdagen under våren och fram till budgetpropositionen.

Anf. 6 KENT OLSSON (m):

Fru talman! Först vill jag ta upp Småföretagsdelegationen. Det är intressant att ministern står och säger att man har betat av en tredjedel av förslagen. Jag själv upplever att det är ett betydligt mindre antal förslag

som är avbetade. Det är tydligen så att vi uppfattar detta på olika sätt. Jag tror att det är viktigt att ta till sig vad näringslivet säger i detta fall.

Jag är fullständigt medveten om att det är riksdagen som fattar beslut om skatterna, men det måste faktiskt först komma en proposition. Är det någonting som företrädarna i näringslivsgruppen har sagt är det faktiskt att skatterna behöver sänkas och att dubbelbeskattningen behöver tas bort. Detta är, tillsammans med en förändring av arbetsrätten, det viktigaste som kan ske.

I denna kammare säger ministern återigen att det inte sker någonting i år. Dubbelbeskattningen kommer inte att försvinna. Jag har inte uppfattat att ministern har sagt att vi kommer att få sänkta skatter år 2000. Det som var så oerhört viktigt för ett par månader sedan hänvisas nu till ett antal skattesamtal.

Vad sedan gäller moderaternas engagemang för skatter kan jag säga att det inte borde vara näringsministern obekant att vi har föreslagit en sänkning av just de skatter som ministern pratar om. Då behöver vi inte denna typ av skattesamtal, som bara är ett sätt att dra ut på ett ärende. Man är antagligen oense både inom regeringen och med sina samarbetspartner. Därför för man dessa skattesamtal, som går i ett oerhört lågt tempo.

Jag tror som sagt att det är viktigt att det kommer beslut både kring sänkta skatter och kring bättre villkor för företagare. Det är sådant som hindrar utflyttning av företag. Detta måste ske snart. Om fler företag flyttar ut är det väldigt illa ställt med Sverige.

Så snälla näringsministern, se till och gör någonting! Se till och lägg fram några propositioner, så skall jag inte anklaga näringsministern för att prata för mycket. Jag väntar med spänning på att den proposition som förbättrar företagsklimatet i Sverige kommer.

Anf. 7 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Än en gång vill jag säga att frågan om skatterna behandlas i den parlamentariska gruppen, där alla partier deltar. Det är rimligt att man slutför de diskussionerna innan regeringen lägger fram en proposition. Sedan har riksdagen att pröva detta. I annat fall är det inte meningsfullt att dra i gång dessa diskussioner. Det kommer skatteförslag, och de kommer så fort man har behandlat klart dessa frågor. Interpellanten behöver inte vara orolig.

Det kommer också förslag utifrån de diskussioner som har förts om regelverk och annat när det gäller småföretagen.

Jag vill än en gång säga att det inte går dåligt för Sverige. Jag brukar kalla interpellanten Kent Olsson för en dysterkvist. Jag tycker att det är fel att stå här i kammaren och måla upp en svart bild när vi har den högsta tillväxten av de länder som har den högsta tillväxten i EU. Vi är ett av de länder som har den lägsta arbetslösheten. Vi är ett av de länder där tillväxten ökar snabbast. Jag tycker faktiskt att det är att ge en falsk bild.

Prot. 1998/99:82
20 april

*Svar på
interpellationer*

Jag vill också säga att vi självklart har problem i Sverige. Det största problem vi har är den regionala obalansen. Då handlar det om regionalpolitiken. Där har vi problem, och där skall vi dra i gång med flera insatser.

Jag är inte ensam om att prata. Det har inte minst denna debatt visat.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 1998/99:243 om sjöfarten på Norrlands- hamnarna

Anf. 8 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Sten Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att ekonomiskt och miljömässigt lönsam sjöfart inte skall slås ut efter färdigställandet av Botniabanan.

En utgångspunkt för transportpolitiken är att transportsystemet skall behandlas som en helhet och att samverkan mellan trafikslagen skall underlättas. Dessutom skall systemets utformning och funktion medge en hög transportkvalitet för näringslivet.

I detta sammanhang vill jag också betona det regionalpolitiska delmålet för transportpolitiken som går ut på att främja en positiv regional utveckling. Väl fungerande järnvägskommunikationer i Norrland är en viktig förutsättning för att näringslivet i norra Sverige skall kunna vara konkurrenskraftigt, bl.a. på den internationella marknaden.

Avsaknaden av en järnväg längs Norrlands relativt tätbefolkade kuststräckor begränsar möjligheterna till en effektiv trafikförsörjning. Botniabanan har ibland utpekats som en nyckelfaktor för regionens utveckling. Byggandet av banan möjliggör sänkningar av transportkostnaderna för industrin i banans närområde. Transportkostnaderna inklusive tidsvinster för befintliga kvantiteter på järnväg kan komma att minska betydligt om kostnadssänkningarna helt tillfaller transportkunderna.

För godstrafiken innebär alternativet med Botniabanan att järnvägen blir mera konkurrenskraftig och därmed kan ta över vissa godsvolymer som annars skulle ha gått med lastbil eller fartyg. Tillgängligt material och genomförda analyser tyder på att överflyttningarna trots allt blir relativt begränsade. Sjöfarten bör även framdeles spela en betydelsefull roll och kunna utgöra ett alternativ för de transportkunder som av olika skäl väljer detta sätt att transportera sitt gods. Det kostnadsansvar som åligger sjöfarten torde inte innebära någon avgörande nackdel i konkurrenshänseende, och åtgärder från statens sida är därför inte påkallade.

För att främja en ökad samverkan mellan olika transportmedel och trafikslag har en särskild godstransportdelegation inrättats. Delegationen, som består av representanter för industri och transportbransch, skall bl.a. följa utvecklingen på godstransportområdet och utveckla ett trafikslagsövergripande synsätt med syftet att effektivisera godstransportsystemet och göra det säkert och ekologiskt hållbart.

Regeringen kommer, både genom Godstransportdelegationens arbete och på andra sätt, att följa utvecklingen av godstransporterna i Norrland för att säkerställa en hög transportkvalitet för näringslivet.

Anf. 9 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! Man kan fråga sig varför jag som skåning ställer frågor till näringsministern angående Botniabanan, men det har sin bakgrund i att jag har ett förflutet som ledamot av riksdagens trafikutskott i sex år fram till 1994. Jag har fortfarande ett stort intresse kvar, och jag följer detta i den mån jag har tid på seminarier, kurser och i medierna. Jag har förstått att Botniabanan, en järnvägssträcka på 19 mil, är mycket omdiskuterad. Generaldirektören för Kommunikationsforskningsberedningen, tror jag att det heter, kom i en utredning fram till att den här banan i stort sett inte hade någon samhällsekonomisk nytta.

Vad gäller ekonomin och godsmängderna finns det olika uppfattningar. Botniagruppern säger avseende ekonomin att man har en kalkyl på 8,2 miljarder kronor. Skogsindustrin hävdar att det kostar 10 miljarder kronor. Det är alltså en skillnad på 1 800 miljoner kronor, vilket i dagens läge faktiskt inte är småpengar.

Sedan säger statsrådet att det är relativt tätbefolkat uppe längs den här banan. Med svenska mått mätt måste man väl säga att det är en liten befolkning. Skall man då få ekonomi på det här måste man ha gods i stället. Här finns det också mycket starkt skiljande uppfattningar. Banverket, som är en av intressenterna på banan, talar om 700 000 ton gods per år. Botniagruppern pratar om 1,5 miljoner ton. Det är alltså mer än dubbelt så mycket. Det finns väl skäl att förmoda att Banverket ligger närmast sanningen.

Botniagruppern säger också att huvuddelen av godset skall komma från skogsindustrin, en skogsindustri som är mycket tvivlande till detta. Man kan läsa om det här i det senaste numret av Svensk hamntidning. Där uttrycker skogsindustrin starka tvivel på den här banans framtida ekonomi. Jag tycker att just skogsindustrins synpunkter – de är ju också intressenter i det här – borde väga tungt. Vilken industri är inte intresserad av att få billiga transporter? Ändå är man mycket tveksam till den här investeringen.

Det är uppenbart att det här kommer att gå ut över en i dag fungerande verksamhet med rederier, enskilda små redare, och ett väl fungerande hamnsystem. Jag skulle vilja fråga statsrådet: Hur skall det bli med isbrytningen framöver om det visar sig att man kommer att ta mycket gods från sjöfarten i den del av Sverige som nu berörs? Hur skall åkerinäringen göra? Hur skall bussföretagen göra? Och vilka kalkyler är det som statsrådet refererar till? Han säger att man skall använda 700 000 ton eller 1,5 miljoner ton per år – ändå pratar han bara om ett *visst* övertag i förhållande till bil och sjöfart. Var i sinnevärlden finns den här enorma godsmängden?

Får övriga Sverige samma utveckling är ju Sverige att gratulera. Jag tror inte att statsrådet ljuger, men det är lite grann av fantasisiffror.

Anf. 10 JOHNNY GYLLING (kd):

Fru talman! Med anledning av Sten Anderssons interpellation vill jag passa på att fråga näringsministern om sjöfarten på Norrland. Jag vill dock säga att jag inte delar Sten Anderssons uppfattning om Botniabanan. Dels ökar transportarbetet hela tiden, snabbare än BNP, dels måste en nybyggnad av järnväg i den här omfattningen ses i ett mycket långt – kanske hundraårigt – perspektiv.

Prot. 1998/99:82

20 april

*Svar på
interpellationer*

Men jag har en annan fråga som gäller den planerade transportlänk som går under namnet Botnialink. Det handlar alltså om en ny godslinje mellan Härnösand och Vasa i Finland samt om vidare transporter på järnväg i öst–västlig riktning. Operatören räknar med att köra detta fartyg under svensk flagga och med svensk besättning.

Eftersom taxfreeförsäljningen upphör snart har det här i riksdagen ställts krav på näringsministern att särskilt värna om den befintliga färjelinjen Umeå–Vasa. Då undrar jag vilka eventuella åtgärder ministern i så fall har tänkt sig. Jag undrar också om ett eventuellt stöd till den linjen skulle kunna snedvrider konkurrensen och inverka menligt på en ny fraktklinje mellan Härnösand och Vasa.

Anf. 11 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Får jag först säga att transportkunderna väljer sina transporter, de väljer vad de tycker är bäst. Jag vill också säga att vi kan inte uttrycka att nu skall vi bara bygga ut tåg, och vi skall inte värna om båttrafiken. Det är ett samband. Det gäller att hitta det bästa, mest effektiva, sambandet. Det är också så att fördelen med tåg och med Botniabanan är att godset direkt och utan omlastning kan gå till hjärtat av Europa. Det finns alltså oerhört stora fördelar.

Jag delar också den uppfattningen att transportvolymerna kommer att öka på grund av Botniabanan. Jag vet också sedan min tid i Norrbotten att många mindre sågverk, och även lite större företag, jag kan ta Älvsbyhus som exempel, är oerhört beroende av tågtransporter. För dem skulle Botniabanan betyda väldigt mycket eftersom en stor del av deras hustillverkning går på export.

Jag vill också säga att jag inte har något svar på exakt hur mycket godstransporterna kommer att öka. Det finns olika bedömningar, olika analyser. Jag som minister kan inte svara exakt på detta.

När det sedan gäller Härnösand–Vasa och Umeå–Vasa vill jag börja med att säga att det finns en diskussion mellan den finska och den svenska regeringen med anledning av att man tar bort taxfree. Det handlar om att man på något sätt skulle subventionera Umeå–Vasa. Det handlar om persontransport, om fartyg som tar människor. Eftersom man inte kan finansiera detta med taxfree har vi talat om en subvention, innebärande att finska staten, svenska staten, regionen Vasa och regionen Västernorrland skulle vara med och betala detta. Vi för sådana diskussioner.

I fråga om Härnösand–Vasa handlar det om godstransporter. Jag har också fört en diskussion både med finska och svenska företrädare i denna fråga. Där för vi ingen diskussion om några subventioner eller något stöd. Vi gör också bedömningen att detta inte kommer att konkurrera med linjen Umeå–Vasa. Men de diskussionerna fortgår.

Jag menar också att vi inte kan bygga in oss i en sådan situation att vi subventionerar Umeå–Vasa på ett sådant sätt att det inte blir konkurrensneutralt gentemot Härnösand–Vasa.

Anf. 12 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! Med risk för att i likhet med föregående talare i statsrådets eventuella avslutande inlägg bli beskyldd för att vara en dystergök, tar jag chansen att vara lite kritisk. Jag var på ett sjöfartsseminarium i Göteborg för någon månad sedan. Då sade Anders Lindström, generaldi-

rektör för Sjöfartsverket, citerat så där ungefärligt: Botniabanan finns inte än, och jag tror inte att Transportsverige lider av detta.

Så fortsatte han med att säga att detta inte bara handlar om persontrafik. Det är så små volymer att de i stort sett är försumbara. Det gäller att hämta gods i en mängd som inte finns i dag. Då skall man hämta det från transportslag som fungerar i dag, och då främst från järnvägen.

Trots att jag är med i riksdagens bostadsutskott kan jag knappt någonting om byggföretag i Norrland. Men jag kan kontra med vad skogsindustrin säger, som väl ändå är den tunga industrin där uppe. Deras ord borde väl väga ganska tungt hos statsrådet.

Sedan blir jag lite förvånad. Jag hade en liten trevlig debatt med en av mina motståndare här nere i kaféet i riksdagen innan debatten började här. Han är socialdemokrat, och han påstod att det inte skall vara fråga om att man skall åka ut i Europa. Ute i Europa är godstrafiken inte prioriterad. Jag tror att godset transporteras med 15 kilometer i timmen i effektiv tid. Där prioriterar man först och främst persontrafiken för att den skall fungera in till de stora städerna.

Jag har en fråga om isbrytning. I dag betalar Sveriges alla hamnar en summa – jag tror att det är procentuellt – till isbrytning. Men om sjöfarten minskar, minskar ju också kravet på isbrytning. Då blir kostnaderna högre för samtliga hamnar i Sverige. Om den här enorma ökningen, som jag tror tyvärr inte finns i sinnevärlden, äger rum är ju risken stor för att sjöfarten på Norrland kommer att försvinna. Det finns väl ingen som kan driva sjöfart med underskott.

Fru talman! Jag har aldrig bestridit att det är kunderna som väljer det transportslag som de betraktar som optimalt. Men vi i riksdagen skall väl inte besluta om att subventionera ett transportslag på bekostnad av ett annat. Jag tror att det finns hundratals uttalanden från Sveriges riksdag om att på hyggligt långa sträckor är sjöfarten det ekonomiskt och miljömässigt bästa alternativet.

Fru talman! Statsrådet pratar om högre transportkvalitet. Jag tror inte att han riktigt vet vad han talar om. Företag skickar t.ex. inte ömtåligt gods med järnväg. Det skickar man med flyg, lastbil eller fartyg. Man skickar det inte med järnväg på grund av problem med omlastningar.

Anf. 13 JOHNNY GYLLING (kd):

Fru talman! Jag tycker att det var ett bra besked näringsministern gav om att konkurrensneutralitet naturligtvis måste gälla mellan olika sjöfartslinjer när man nu tittar på subventioner på grund av att taxfreeförsäljningen skall upphöra.

Jag tycker själv att Botnialink är ett positivt initiativ. Där har man byggt upp ett nätverk som sträcker sig från Ryssland, över Finland, genom Sverige, till Norge och ut i Trondheim. En annan positiv sak är också att man på detta sätt kan lägga över transporter av farligt gods på sjöfarten.

Näringsministern påpekar att den nya linje som vi talar om här skall transportera gods. På den befintliga linjen mellan Umeå och Vasa är det till största delen persontrafik. Om man hittar någon form av subventionslösning för den trafiken där man också tar lastbilar på färjan, finns det en risk att man även kan snedvrida priserna på godset. Det är den farhågan som gör att jag har lagt mig i den här debatten.

Men nu har ju näringsministern sagt att han strävar efter konkurrensneutralitet. Min sista fråga blir då: När tror ministern att det finns någon form av lösning på det här problemet med sjöfartsstöd i Norrland?

Anf. 14 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Låt mig börja med att kommentera frågan om isbrytning. Det främsta regionalpolitiska medlet för Norrlandskusten är isbrytarna. Jag tror att den första kontinuerliga isbrytningen kom så sent som 1972–1973. Det är det viktigaste regionalpolitiska medlet. Kostnaden för dem täcks mer än väl av malmen. Malmen transporteras ned till Luleå där den lastas på båt i Östersjön, och då blir det isbrytning, eller till Kiruna, och då går den ut mot Atlanten. Jag kan inte se att det skulle ändras om det skulle bli en konkurrenssituation.

Vi transporterar mer högförädlad gods med tåg än med fartyg. När det gäller fartyg handlar det väldigt mycket om bulk. Norrbotten har fortfarande väldigt mycket bulkvaror att erbjuda. Därför kommer fartygstransporter att spela en mycket stor roll. Det finns inte någon som helst anledning att tro att vi skulle kunna ta bort isbrytningen på grund av att vi inte har gods. Det kommer inte att ske. Min förhoppning är att Norrlands inland och Norrland totalt sett skall utvecklas, och därmed också transportera avsevärt mer. Då skall det finnas en sådan möjlighet. Infrastrukturen har då en mycket stor betydelse.

När det sedan gäller frågan om färjetrafiken mellan Vasa och Umeå eller/och Vasa och Härnösand bedömer jag att den frågan skall avgöras under våren. Det vi kan föra en diskussion om är det bortfall som blir på grund av att taxfreeförsäljningen upphör. Det måste göras en avvägning med utgångspunkt i att det är persontrafiken som skall upprätthållas. Jag delar uppfattningen att det är en svår avvägning, eftersom persontrafiken i sig kan bli en indirekt subvention för godset som därmed skulle kunna få en starkare konkurrensfördel. Min ambition är att göra detta konkurrensneutralt. Jag tror att det finns förutsättningar för att bägge dessa färjelinjer kommer att kunna upprätthållas.

Anf. 15 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! Jag skall inte vara så förmäten att jag står och undervisar statsrådet. Statsrådet säger att isbrytningen betalas av inkomster från malmen som går via Luleå. Men isbrytningen betalas ju i dag av samtliga hamnar i Sverige. Det kan ingen komma ifrån. Om det blir så illa att Botniabanan innebär att sjöfarten försvinner från en del hamnar, kanske dessa hamnars intresse minskar för att medverka till att betala för en isbrytning som de anser att de inte har någon nytta av.

Jag kan förstå att statsrådet säger till mig att Sjöfartsverket är part i målet. Jag inser det. De har ju sina inkomster av just fungerande hamnar i Sverige. Jag är rädd för att man kommer att knorra lite grann i hamnarna om de farhågor som man kan läsa om i Svensk hamntidning i dag slår in. Man är mycket rädd för att en betydande del av sjöfarten kommer att försvinna.

Statsrådet har fortfarande inte svarat på min fråga. Gäller det 700 000 ton gods per år, som Banverket säger, eller gäller det 1,5 miljoner ton, dvs. dubbelt så mycket som Botniagruppen säger? Var skall det godset i så fall tas ifrån? Skall det tas från sjöfarten, om det nu inte skall tas från

någon framtida ökning som vi inte vet någonting om, kommer sjöfarten i den regionen att minska.

Till sist, fru talman, är jag givetvis intresserad av att hela Sverige skall leva. Men jag har svårt att förstå varför man skall ha två parallella system som skall konkurrera med varandra, varav det ena med stöd och hjälp av skattebetalarna. Sverige har i dag tyvärr inte råd att syssla med en sådan exklusivitet, utan vi måste välja ett. Vi är inte i den andra situationen att vi kan hämta guld från byxfickorna.

Anf. 16 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Av någon underlig anledning är det så att Svenska vägföreningen och Svenskt flyg, båda är intresseorganisationer som värnar om vägar och flyg, och Sjöfartsverket, med sjöfartsnäringen totalt, är väldigt kritiska till Botniabanan.

Vi här i riksdagen, eller jag som minister, måste faktiskt se detta lite mer övergripande. Och jag ser Botniabanan som ett komplement som behövs för att ge möjligheter för Norrland att utvecklas, och det har riksdagen också tagit ställning till. Det är ett komplement som ger större möjligheter när det gäller persontransporter men kanske i synnerhet när det gäller gods. Det kommer att utvecklas. Vi får större möjligheter. Och – än en gång – man kan inte bara säga att man skall ta sina transporter på båt. Det måste finnas alternativ. Och om inte dessa alternativ finns, så finns det inte samma möjligheter. Det handlar om att komplettera, och det handlar om att i detta ge större möjligheter för Norrland, och inte minst för Norrlands inland.

Avslutningsvis vill jag säga, kanske lite polemiskt, att alla svenskar är med och betalar regionalpolitiken, och alla svenskar och alla andra får vara med och betala Botniabanan. Sådant kallas för politik.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

1998/99:99 till näringsutskottet

9 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkanden 1998/99:KU18 och KU23

Justitieutskottets betänkande 1998/99:JuU9

Näringsutskottets betänkande 1998/99:NU10

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1998/99:AU8

Utrikesutskottets betänkanden 1998/99:UU13, UU6 och UU7

Prot. 1998/99:82

20 april

Svar på

interpellationer

10 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Proposition
1998/99:107 En idrottspolitik för 2000-talet – folkhälsa, folkrörelse och underhållning

11 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställts

den 16 april

1998/99:263 av *Ola Karlsson* (m) till finansministern
Reglerna för F-skattsedel
1998/99:264 av *Ola Karlsson* (m) till statsrådet Britta Lejon
Den kommunala kompetensen
1998/99:265 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialministern
Preimplantatorisk genetisk diagnostik
1998/99:266 av *Anders Karlsson* (s) till justitieministern
Landskrona tingsrätt

den 19 april

1998/99:267 av *Berit Jóhannesson* (v) till statsrådet Pierre Schori
Stöd till minröjning

den 20 april

1998/99:268 av *Gudrun Lindvall* (mp) till finansministern
Beskattning av fossilt bränsle
1998/99:269 av *Per-Richard Molén* (m) till statsministern
Millennieskiftet och de offentliga datasystemen
1998/99:270 av *Sonja Fransson* (s) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 april.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 19 april

1998/99:539 av *Lennart Fridén* (m) till socialministern
Smärtlindring till foster

1998/99:540 av *Sonja Fransson* (s) till utbildningsministern
Biobanker

1998/99:541 av *Liselotte Wågö* (m) till socialministern
Återbetalning av bilstöd

Prot. 1998/99:82
20 april

den 20 april

1998/99:542 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till vice statsminister Lena Hjelm-Wallén

Sveriges ordförandeskap i EU

1998/99:543 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till statsministern
VEU:s integration i EU

1998/99:544 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till statsrådet Mona Sahlin
Kärnkraftsreaktorerna kring årsskiftet

1998/99:545 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till statsrådet Mona Sahlin
Elektromagnetisk strålning

1998/99:546 av *Barbro Westerholm* (fp) till socialministern
Säkerheten på apoteken

1998/99:547 av *Barbro Westerholm* (fp) till statsrådet Pierre Schori
Kosovoalbanska flyktingar och visumtvånget

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 27 april.

13 § Kammaren åtskildes kl. 14.55.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om särskilt anordnad debatt.....	1
3 § Meddelande om frågestund	1
4 § Anmälan om uteblivna svar på interpellationer	1
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
6 § Svar på interpellation 1998/99:207 om villkoren för företagande.....	2
Anf. 1 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	2
Anf. 2 KENT OLSSON (m).....	3
Anf. 3 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	4
Anf. 4 KENT OLSSON (m).....	5
Anf. 5 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	6
Anf. 6 KENT OLSSON (m).....	6
Anf. 7 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	7
7 § Svar på interpellation 1998/99:243 om sjöfarten på Norrlandshamnarna	8
Anf. 8 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	8
Anf. 9 STEN ANDERSSON (m).....	9
Anf. 10 JOHNNY GYLLING (kd)	9
Anf. 11 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	10
Anf. 12 STEN ANDERSSON (m).....	10
Anf. 13 JOHNNY GYLLING (kd)	11
Anf. 14 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	12
Anf. 15 STEN ANDERSSON (m).....	12
Anf. 16 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	13
8 § Hänvisning av ärende till utskott	13
9 § Förnyad bordläggning.....	13
10 § Bordläggning.....	14
11 § Anmälan om interpellationer	14
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	14
13 § Kammaren åtskildes kl. 14.55.	15